

REDDING VAN ONDERNEMINGEN DE WEG VOOR OVERNAME VAN DE ONDERNEMING DOOR DE WERKNEMERS

Sobelair, Sigma Coatings, Alstom Beyne-Heusay.... Elke week halen verontrustende berichten van wankele ondernemingen de actualiteit.

Wanneer in ons land een onderneming in faling verkeert, stelt men zich maar al te dikwijls tevreden met een eenvoudige oplossing: óf er is een overnemer, óf het is de sluiting, met een leger van prepensioenen, ontslagpremies en sociale begeleidingen. Meestal echter is het de sluiting, met een economisch en sociaal kerkhof tot gevolg.

In bepaalde landen werd reeds lange tijd de wijze van de overname van ondernemingen in moeilijkheden door de werknemers beproefd. Zij hebben, soms met de actieve ondersteuning van de publieke sector, reeds meer dan tien jaren de formules voor de uitvoering van overname van bedrijven door de werknemers op grote schaal weten op punt te stellen en te verfijnen.

Spanje en de Verenigde Staten kunnen bogen op meer dan veertig jaren ondervinding. In Finland, in Groot-Brittannië, in Italië zijn er operationele programma's van begeleiding...

Waarom ook niet bij ons ?

In geval van moeilijkheden of van faling, wordt dit algemeen ondervangen door het oprichten van een nieuwe onderneming, waarvan de werknemers de meerderheid van het kapitaal bezitten. De werknemers van het bedrijf kennen beter dan wie ook de operationele, de technische en ook de commerciële aspecten. Dit laat hun toe om een 'relance' te geven op een meer flexibele en doeltreffende wijze, en al te dikwijls om definitief het bedrijf te redden en tewerkstelling te scheppen.

Uiteraard is er voor de technische en operationele controle de steun van buiten uit nodig om het beheer en de financiering te begeleiden.

Spanje is het land dat deze praktijken op de meest systematische en spectaculaire wijze heeft ontwikkeld, wat zelfs heeft geleid tot het creëren van een specifiek juridisch model: de '*sociedades laborales*' (werknemersvennootschappen). Na in de loop van twintig jaar gevarieerd experimenteren (1960 tot 1980) werd in Spanje in 1986 een eerste wet aangenomen (wet ter erkenning van de *sociedades anonimas laborales*) en in 1997 een tweede wet die het statuut van '*sociedad laboral*' met beperkte aansprakelijkheid bevestigt. Het prille begin is ontstaan in het zo omstrede Baskenland, met zijn zware industrie in afgang en in Andaloesië, het land van zon en toerisme. Heden telt men in Spanje méér dan 17.000 *sociedades laborales* die aan zowat 105.000 mensen werk bieden.

Naar Belgische normen teruggebracht, zou dit overeenkomen met 4 à 5.000 geredde bedrijven, met een tewerkstellingspotentieel van 26.000 werkplaatsen.

In de Verenigde Staten hebben acht verschillende Staten publieke centra opgericht voor ondersteuning voor overname door de werknemers van ondernemingen in moeilijkheden. Een goed voorbeeld is de '*Ohio Employee Ownership Center*' verbonden aan de universiteit van Kent, in de staat Ohio (zie: <http://www.kent.edu/oeoc>). Dit centrum levert de nodige ondersteuning inzake het beheer en de vorming, die de werknemers toelaat om over te gaan tot de overname onder gunstige voorwaarden en het herdynamiseren van bedrijven.

Deze Amerikaanse ondervinding vindt men ook terug in Spanje: in elke grote Spaanse stad bevindt zich een ondernemingscentrum, gespecialiseerd in vorming en ondersteuning van de werknemers en van het beheer van *sociedades laborales*.

Het succes van deze formules berust voor een groot deel op het scheppen van een positieve omgeving :

- bijstand van de sociale actoren
- steun van de economische actoren
- hulp van professionelen in het beheer (revisoren, expert-boekhouders, enz...)
- aangepaste financieringsformules
- politieke consensus

Het programma dat wij in België brengen, beoogt het net van sociale, economische, professionele en politieke actoren en financiers, die het succes van deze formules ook bij ons wensen te ondersteunen, te sensibiliseren en te organiseren.

Doel van dit programma:

In situaties van moeilijkheden of bij transmissie van ondernemingen, voorwaarden creëren opdat de weg van overname door werknemers steeds zorgzaam zou worden onderzocht, en de beste kansen op welslagen voorbereiden.